

τὴν ὁμήγυριν ἀφηγούμενος τὸν παρελθόντα βίον του ἐν ἀρχαῖς ἐλληνικῇ γλώσσῃ.

Αὐτὴν ἡ ἀρετὴ τῆς γλωσσομαθείας εἶναι συνέπεια μακροῦς καὶ ἐπιμόνου μελέτης, ἀποκτηθείσης διαρκοῦντος τοῦ πολυκασχόλου βίου του, καθ' ὃν ἀπεστήθιζε μέγαν ἀριθμὸν βιβλίων. Ἀποτέλεσμα τῆς σπουδῆς ταύτης εἴναι ἡ ἀκρίβεια τῆς συνομιλίας ἢ τῷ ὅντι ἀξιοθάματος. Οἱ ἴδιοι μετέφρασε τὸ σύγγραμμά του *"Illois γαλλιστὶ καὶ ἀγγλιστὶ, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς οὐδὲν σφάλμα ἐν ἀμφοτέραις ταῖς μεταφράσεσι.*

Η μεγάλη ἔργασία ἦν μέχρι τοῦδε ἔξετέλεσε κατὰ μέγα μέρος ὄφειλεται εἰς τὸν ταχτικὸν αὐτοῦ βίον. Καθ' ἕκαστην γυμνάζεται πορευόμενος ἀμπελοφόρῳ σημειώση εἰς τὸ Φάληρον, ὅπου ἔχει ἴδιατερον λουτήρα, ἐν φλούδαις ἀδιαφορῶν περὶ τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὅδατος. Τοῦτο συνετέλεσεν εἰς τὴν ὑγιανότερον κράσιν· καί τοι ὑπερβάς τὰ 60 ἔτη τῆς ἡλικίας του φαίνετι ἔτι ὡς νεανίας, ἔχει ὅψιν διαυγῆ καὶ χρῶμα ζωηρὸν, τοσοῦτο μᾶλλον καθόσον δὲν φέρει γενειάδα. Εἰ καὶ μετρίου ἀναστήματος φάνεται ὡς ἐκ τῆς μεγάλης του κεφαλῆς καὶ τῆς συμπαγοῦς κατασκευῆς του βραχύτερος ἢ ὅ, τι πράγματι εἴναι. Τὰ στρογγύλα αὐτοῦ χαρακτηριστικὰ δίδουσιν αὐτῷ ὅψιν ἀληθοῦς Γερμανοῦ· συνομιλῶν δὲ ὑψώνει ἀνω τῶν ὄφθαλμῶν τὰ δίοπτρα καὶ ὁμοιάζει ἀληθῶς πρὸς τὸ πτηνὸν τῆς Ἀθηνᾶς. Τὸ περιεργότερον τοῦ ἀνδρὸς τούτου ὡς οἰκογενειάρχου εἴναι ὅτι ἰσχυρὸς ἐλληνικὸς χρωματισμὸς ἐπικρατεῖ εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τοῦ ἴδιωτικοῦ αὐτοῦ βίου. Οἱ Ὁλύμπιοι θεοὶ ἵστανται ἐπὶ τῆς ὁροφῆς φύλακες τῆς οἰκίας. Αἱ τοιχογραφίαι καὶ τὰ μωσαϊκὰ εἴναι ἐλληνικοῦ ὑποδείγματος καὶ οἱ τοῖχοι πλήρεις κλασικῶν ἐπιγραφῶν. Ἀλλὰ τὸ ἐλληνικόν του πνεῦμα δὲν περιορίζεται μόνον ἐντὸς τῆς οἰκίας, ἀλλ' ἔκτείνεται καὶ εἰς τοὺς θεράποντας. Οἱ θυρωρὸς ὅστις ὡνομάζετο Δημήτριος μετωνυμάσθη Βελλεροφόντης· ὁ κηπουρὸς Πρίαμος, ὁ ἀποκόμος Κάλχας, ἡ προηγουμένη παιδιάγωγὸς Ἐκάθη, ἡ παρούσα Δανάη, ἡ ἔτερα πρώην τοικαύτη Ἀννα ὡνομάσθη Πολυζένη· μετὰ τῶν στενῶν συγγενῶν τῆς οἰκογενείας λαλεῖται ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ γλώσσα καὶ αὕτη εἴναι ἔκαστοτε συνήθης ἐν τῇ τραπέζῃ. Κατὰ τὴν ὥραν τοῦ γεύματος ἀναγινώσκεται εἰς ἐπήκοον ὁ Ὁμηρος, τοῦτο δὲ καλεῖται ὑπὸ τοῦ διδάκτορος μουσικὴ.

Τυχῶν καὶ ἔτέρας προσκλήσεως εἰς χορὸν ὀφελήθην ταύτης καὶ εἰσῆλθον τὴν 9 ὥραν μ.μ. εἰς τὸ ἴσογαιον τῆς οἰκίας, ὅπου οἱ ὑπηρέται ἐν στολῇ ἐλάμβανον τὸ ἐπανωφόριον ἡμέραν, δίδοντες ἡμῖν συγχρόνως καὶ δελτάριον ἐπιστροφῆς. Ἀνῆλθον τὴν πλατεῖαν κλίμακα τὴν φέρουσαν πρὸς τὴν αἴθουσαν διὰ μέσου κομψῆς θελιγούς θύρας. Οἱ διδάκτωρ ἵστατο πρὸ τῆς

εἰσόδου ὑποδεχόμενος τοὺς προσκεκλημένους, οἵτινες παρήλαυνον μετὰ ταῦτα πρὸ τῆς κυρίας Σχλεῖμαν· ἐκεῖ ὑπῆρχον διακεκριμένοι ἂνδρες ὄλων τῶν ἔθνων καὶ ἐπαγγελμάτων, Ἐλληνες πολιτικοί, καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, Ἀθηναῖοι δημοσιογράφοι, ἀρχαιολόγοι τῆς γαλλικῆς καὶ γερμανικῆς Σχολῆς, ὡς καὶ ὄλιγοι τινὲς Ἀγγλοί, Ἀμερικανοί καὶ Ρώσοι, καὶ μέλη τῶν διαφόρων πρεσβειῶν. Τὴν πλειοψηφίαν τῶν κυριῶν φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀπήρτιζον Ἐλληνίδες, ἀν καὶ ὑπῆρχον ἐπίσης ὄλιγοι τινὲς Ἄγγλοίδες, Ἀμερικανίδες καὶ Γερμανίδες. Υπῆρχεν ἐκεῖ ποικιλία γλωσσῶν, ἀλλ' οὐδεμίᾳ γλώσσα τῶν προσκεκλημένων ἡτον ἀπρόσιτος εἰς τὸν διδάκτορα καὶ τὴν εὐπαθεύτερον αὐτοῦ κυρίων. Ἐκεῖ ἔχει τις τὴν εὐκαιρίαν νὰ ὀμιλῇ μετὰ τῶν πρωτευόντων προσώπων τῶν Ἀθηνῶν καὶ νὰ γνωρίσῃ πάντας τοὺς ξένους τοὺς ἐν τῷ *"Illois Melathrō"* συναθροίζομένους, οἵτινες ἀποτελοῦσι θελκτικὴν συναναστροφὴν κατὰ τὸν χειμῶνα. Νῦν εἴναι ἀναμφίβολον ὅτι τὸ μέγα μυστήριον τῆς δημοτικότητός του συνίσταται εἰς τὴν περιέργειαν τοῦ γνωρίζειν ἐκ τοῦ πλησίον τὸν ἀνθρώπον, ὅστις διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης δραστηριότητός του, ἢ καὶ διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης εὐνοίας τῆς Τύχης ἢ καὶ δι' ἀμφότερα, ἐποιήσατο τὰς μεγίστας ἀρχαιολογικὰς ἀνακαλύψεις, τὰς ὄποιας ὁ κόσμος ἐγγνώρισεν. Ἐν φιλέγομεν καλήν νύκτα εἰς τὸν διδάκτορα, οὗτος διεβεβαίου νήματος, ὅτι εἴναι εὐτυχῆς πάντοτε βλέπων Ἀμερικανούς. « — Συμπάθειαι τῶν Ἀμερικανῶν μὲν ἐνισχύουσιν εἰς τὸ ἔργον μου. Ἀγαπῶσι λίγαν τοὺς Τράκες, ὡς καὶ ἡ κυρία Σχλεῖμαν καὶ ἐγώ. Μοι φαίνεται ὅτι ὅλοι οἱ Ἀμερικανοί εἴναι Τρῆπες τὴν καρδίαν. »

Τὸ ἐν *Bari* τῆς Ἰταλίας λείψανα
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Τῇ 13 Αὐγούστου τοῦ 1881 διηρχόμην τὴν παράλιον σιδηροδρομικὴν γραμμὴν ἀπὸ Brindisi διὰ τὴν ἀνω τοῦ Ἰταλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Μόναχον. Πρώτη πόλις λόγου ἀξίας καὶ ὅγδοος μετὰ τὸ Brindisi σταθμός εἰναι ἡ ἀρχαῖα πόλις τῆς Βάρης (Barium), ἐν ᾧ κατὰ τὸ 1098 ἐπὶ Οὐρθανοῦ τοῦ Β' μεγάλη συνεκροτήθη σύνοδος τῶν Ἐλλήνων θεολόγων καὶ τῶν Λατίνων, συζητησάντων καὶ πάλιν τὸ περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Ἐν τῷ ἀρχαῖῳ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ ἀγ. Νικολάου, ἔμαθον ὅτι φυλάσσεται καὶ τὸ λείψανον τοῦ ἀγ. Νικολάου, ἐπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας (+ 330) ἐφ' φημίσειαν ἡμέραν ἐν τῷ πόλει ταύτη διέτριψα, ἐπιθυμῶν νὰ ἴδω καὶ μάθω τὰ περὶ τούτου. Τὴν μεσημβρίαν τυχαίως ἐν τῷ ζενοδοχείῳ ἐγνώρισα εὐγενῆ νέον Ἰτα-

λὸν τὸν κ. Pietro Susca, ὅστις λίαν φιλοφρόνως ἀνέλαβε νὰ μὲ δόηγήσῃ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναόν, εἰς τὸ νέον ἰδρυόμενον μέγκι λύκειον καὶ εἰς τὴν λοιπὰ ἀξιοθέατα τῆς πόλεως.

Ποιῶτον δ' ἐπεσκέψθημεν τὸν ναόν. "Οτε ἐφάσαμεν πρὸ τῆς μελανῆς ὑπὸ τοῦ χρόνου πύλης ἥτο περίπου 4 μ.μ. καὶ καθ' ὅδον εἰχομεν ἀκούσει τοὺς κώδωνας τοῦ ἑσπεριοῦ. Μόλις εἰσῆλθον, μ' ἔκαμεν ἐντύπωσιν πληθὺς ιερέων καθημένων ἀτάκτως, οἵτινες, βαρυνόμενοι καὶ χαρμώμενοι, ἐφαίνοντο μηχανικῶς ἀναγινώσκοντες τὰς τυπικὰς ἀκολουθίας.

Φρονῶν δὲτε εἰς τὴν Ἐλλάδα μόνον ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ιερεῖς νὰ ὀμιλῶσι καὶ νὰ ἀστειεύωνται ἐν καιρῷ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀκολουθῶν, ἡρώτησα τὸν φίλον μου κ. Susca διατί οὕτως ἀμελῶς γίνεται ἡ ἀνάγνωσις, ἀλλὰ μὲ περιφρονητικὸν μορφασμὸν καὶ ἀπελπιστικὰς κινήσεις τῶν χειρῶν του: «ἄφησέ τους, μοὶ λέγει, μὴ χάνωμεν καιρόν» καὶ ἀμέσως μὲ ὁδηγεῖται στορχεῖ τοῦ ιεροῦ εἰς ὑπόγειον τινὰ τοῦ ναοῦ κρύπτην, εἰς ἣν διὰ 15 περίπου βαθμίδων κατήλθομεν. Ἡ κρύπτη αὕτη εἶναι ὁ ὑπόγειος ναὸς τοῦ ἄγ. Νικολάου, ὃπου φυλάσσεται τὸ σῶμα τοῦ ἄγιου, καὶ ὅστις διὰ τὸν ἑξ ἀργύρου πλοῦτον καὶ τὴν τέχνην τῇ ἀληθείᾳ εἶναι θέκες ἔξιος. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὑπογείου τούτου ναοῦ ἴσταται ἡ ἀγία Τράπεζα ὅλη ἑξ ἀργύρου, ἐπὶ τῶν πλευρῶν δὲ ταύτης διὰ λαμπρᾶς τέχνης χυτοῦ ἀργύρου καὶ ωραίων συμπλεγμάτων εἰκονίζονται διάφοροι σκηνοὶ τοῦ βίου τοῦ ἡμετέρου ἄγιου: εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὴν τῆς ἄγ. Τράπεζης τετράγωνος ὀπήη, δι' ἣς βλέπει τις τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς ἀλλ' ἔγω, καίτοι προσπαθήσας, οὐδὲν ἡδυνάθην νὰ διακρίνω ἡ ζοφερὸν σκότος. Τὸ πλευρὸν δὲ ταύτης διὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ιεροῦ τοῦ οὐρανοῦ ὑπερβασταζούσην, ἐπὶ τῶν κιονοκράνων, ἐπὶ τῶν γωνιῶν καὶ ἐπὶ τῶν τοίχων, κρέμανται ἀναρθρητοὶ πληθὺς ἀναθημάτων, κεφαλῶν, ποδῶν, χειρῶν, παιδιών, ὄφια λιμῶν κλ. Τόσον δὲ μακρὰν τῆς πατριδὸς μου εὑρίσκομενος, εὑρέθην αἰφνῆς ὡς διὰ μαγικῆς τινος ῥάθηδου εἰς ἀλλον ὑπόγειον ναὸν τοῦ ἐν Τήνῳ ιεροῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας μὲ μόνην τὴν διαφορὰν διὰ τὴν Βαρι ἀναθήματα ἦσαν τὸ πλεῖστον ἑξ ἀλαβάστρου. Ἀπὸ πρωΐας μέχρι μεσημέριας τελοῦνται ἐπὶ τῆς ἀγίας Τράπεζης ταύτης λειτουργίαι, μέχρι δ' ἐσπέρας συνεγεῖται παρακλήσεις.

Περὶ τῆς ἀγίαν ταύτην Τράπεζαν ὑφ' ἧν κείται ὁ ἀγιος θεῶνται συνεχῶς γονυκλιτοῦντα τὰ πλάθη καὶ ἐπικαλούμενα τὴν βοήθειαν τοῦ πολιούχου τῆς ἔκυτῶν πόλεως.

Μικρόσωμος καὶ παχύσαρκος ιερεὺς, λαβὼν φιλήην ὑδατος φυλακτομένης εἰς εἶδός τι ἀρτοφορίου ἐπὶ τῆς ἀγίας Τραπέζης, μοὶ ἔδιδε νὰ πιώ. Ἐφωτήσας τὸν συνοδεύοντά με φίλον Ἰταλὸν τί εἶναι τὸ πόρκα, ἔμαθον παρ' αὐτοῦ ὅτι εἶναι ὑδωρ προερχόμενον ἐκ τῶν ὀστῶν τοῦ ἀγίου. — Εἰς περιπλέον λόγος, εἴπον γαλλιστὶ τῷ φίλῳ μου, ὅστις ἐνισχύει τὴν ἀρνησίν μου. »Αγνοῶ διατί πάντα τὰ ἐν τῷ ὑπογείῳ ἑκείνῳ ναῷ μοὶ ἐφρίνοντο ζένα καὶ ψυχρά. Ἡ γνῶσις τῆς παραπλάσεως πολλῶν ἀγίων λειψάνων ἐν τῇ δυτικῇ ἐκκλησίᾳ καὶ πρὸ παντὸς τὸ ἀδιάφορον τῶν ιερέων, εἰς τὸν τὰ πρόσωπα ἀναγινώσκει τις πᾶν ἀλλοὶ ἢ εὐσέβειαν, μὲ ἔκαμπον νὰ ἔξελθω ψυχρότερος τοῦ ὑπογείου ἑκείνου ἢ διεισῆλθον. Πρὸς τούτοις δὲ προστεθείσθω καὶ ἡ ἐπαιτεία τῶν νεωκόρων τῆς ὑπογείου κρύπτης καὶ τῶν ἀνω πτωχῶν, ἐνεκα τῶν ὁποίων φεύγει τις τοῦ ναοῦ, βάρος ἀντὶ πνευματικῆς ἀνακουφίσεως ἐν τῇ καρδίᾳ αἰσθανόμενος.

Ἐξελθόντες τοῦ ναοῦ διηηθύνθημεν εἰς τὸ λαμπρὸν καὶ εὐρὺν λιμένα τῆς πόλεως, δὲν ἐφορᾶ εἰκώνας τοῦ ἀγίου Νικολάου, πρὸ τῆς ὁποίας καίει ἀκούμητος λυχνία. Ἡ πόλις αὕτη θεωρεῖται ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὡς ἡ κατ' ἔξοχὴν πόλις ἣν προστατεύει ὁ ἀγιος Νικόλαος: διὰ τοῦτο, ὅτε ἀποχαιρετῶντες τὴν πόλιν, μετεβαίνομεν διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῶν ἀλλων ἀξιοθεάτων τῆς πόλεως εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν, ἐπὶ μελανῆς σχεδὸν πύλης ἀρχαίου περιτειχίσματος ἀνέγνων:

NOLITE TIMERE. EGO SUM NICOLAUS PROTECTOR VESTER. HABETE FIDEM DEI.

«Μὴ φοβεῖσθε, ἐγώ εἰμι Νικόλαος ὁ ὑμέτερος προστάτης· ἔχετε πίστιν Θεοῦ.

Εἰς τὰς 6 1/2 ἡμένην ἐν τῇ ἀμαξῇ τοῦ σιδηροδρομοῦ, ἡ ἀπομονωχνὴ ἐσύριξεν, ἔγω δ' ἀπεχαιρετίζον τὸν φίλον Ἰταλὸν ἀποκομίζων γλυκεῖαν τὴν ἀναμνησιν τῆς γνωριμίας του καὶ τῆς ἔξαιρέτου πρός ἐμὲ φιλοφροσύνης του.

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ, δ. φ.

ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ.

'Ανεφέραμεν ἀλλοτε τὴν Ἀκαδημείαν τῶν μαχετισῶν τὴν ἐν Βερολίνῳ ὑπάρχουσαν. "Ηδη καθ' ἡ ἀναγινώσκουμεν ἐν τινι ἐφημερίδι, ὑπάρχει ἐν τῇ γεωμανικῇ πρωτευόσῃ καὶ ἔτερον παρόμοιων ἴδουμα καλούμενον ἐπισήμως Ἀκαδημεία τῷ φατεώρ, ἐν φιλοτερρων τῶν φύλων ἐργάζονται, καταβάλλοντες συντόνους προσπαθείας, ὅπως δημιουργήσωσι τι νέον, πρωτότυπον ἐν τῇ ῥαπτικῇ τέχνῃ. Μέχρι τοῦδε ὅλαι αὔται καὶ προσπάθειαι διδα-